

Poročilo o delovanju Fiskalnega sveta v letu 2018

Fiskalni svet je po Zakonu o fiskalnem pravilu do konca maja vsakega leta dolžan Državnemu zboru Republike Slovenije oddati poročilo o delovanju v preteklem letu. Fiskalni svet je skladno s tem zakonom, sprejetim junija 2015, samostojen in neodvisen državni organ, ki pripravlja in javno objavlja ocene o skladnosti javnofinančne politike s fiskalnimi pravili. Zakon je tudi opredelil način izvajanja 148. člena Ustave RS, po katerem morajo biti prihodki in izdatki proračunov države srednjeročno uravnoteženi brez zadolževanja ali pa morajo prihodki presegati izdatke.

Pričujoče poročilo je prvo, ki opisuje delovanje in aktivnosti institucije v celotnem koledarskem letu. Fiskalni svet je z delovanjem namreč pričel konec marca 2017, potem ko je Državni zbor 21. 3. 2017 z dvotretjinsko večino potrdil njegove člane. Fiskalni svet ocenjuje, da je v letu 2018 opravil vse obveznosti, ki mu jih nalaga zakonodaja. Poročilo v prvem delu prikazuje strukturo in različne ravni delovanja Fiskalnega sveta v lanskem letu. Fiskalni svet je v letu 2018 pripravil vse ocene proračunskih dokumentov, ki mu jih nalaga zakonodaja, hkrati pa se je odzival na ekonomsko-politične dogodke, ki so zaznamovali to leto. V drugem delu poročila so prikazane izbrane teme, ki jih Fiskalni svet med drugimi podrobneje preučuje oziroma le-te predstavljajo podlago za njegova mnenja in ocene.

Izzivi za javnofinančno vzdržnost so se v letu 2018 krepili zaradi odstopa vlade, vmesnega obdobja, ko vlada ni delovala s polnimi pooblastili, ter predvolilne kampanje. Takšne razmere so od Fiskalnega sveta zahtevale oblikovanje priporočil in mnenj tudi izven kroga dokumentov, ki jih od njega neposredno zahteva zakonodaja.

Kljub razmeroma negotovim političnim razmeram sta leto 2018 zaznamovala visoka gospodarska rast in nadaljevanje javnofinančne konsolidacije. Ob 4,5-odstotni stopnji gospodarske rasti so se okrepili javnofinančni prihodki, ki so omogočili nominalni presežek salda sektorja država. Z njim je Slovenija ohranila tudi strukturno ravnovesje in znižala delež javnega dolga BDP na 70 % BDP.

Takšni rezultati, podprti z zelo ugodnimi cikličnimi gospodarskimi razmerami, pa ne smejo voditi v odsotnost iskanja ukrepov, ki bodo zagotovili blaginjo prebivalstva tudi na daljši rok. Slovenija se v vedno večji meri sooča z izzivi, ki bodo v prihodnje vplivali na dolgoročno vzdržnost javnih financ in na nadaljnje gibanje gospodarskega potenciala. Ostaja namreč med državami EU, v katerih naj bi se javnofinančni stroški zaradi staranja prebivalstva in temu trenutno nezadostno prilagojenih sistemov socialne zaščite najbolj povečali. Zato bi bilo čim prej potrebno oblikovati in sprejeti celovit nabor ukrepov, ki bodo te izzive ustrezno naslovili. Visoke stopnje gospodarske rasti, ki jih omogoča trenutna svetovna konjunktura, ob hkratnih rekordno nizkih obrestnih merah ne bodo trajno omogočale ugodnih javnofinančnih gibanj. Zato je potrebno v dobrih gospodarskih časih ravnati še posebej preudarno in previdno ter s pogledom preko obdobja političnega cikla poleg naslavljanja dolgoročnih izzivov ustvarjati rezerve, ki bodo omogočale ustrezno odzivanje gospodarske politike tudi v poslabšanih gospodarskih in demografskih razmerah.